

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/64369
GK 169

Sayı : 72079556-610- 783
Konu : Soru Önergesi (7/64369)

21/06/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.05.2022 tarihli ve 1017552 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Adana Milletvekili Sayın Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/64369 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni (3 sayfa)

**Adana Milletvekili Sayın Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ'a Ait 7/64369 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni**

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun yayımlanmasının hemen ardından Bakanlığımız taşra ve merkez teşkilatında İşaret Dili Tercümanı istihdam edilmiş olup, toplam 35 ilde 58 Türk İşaret Dili tercümanı işitme engelli vatandaşlarımıza hizmet vermek üzere görev yapmaktadır. Test aşamasında olan AİLEM Engelsiz İletişim Merkezi kapsamında da 8 Türk İşaret Dili tercümanı görev yapmaktadır. Bakanlığımız bünyesinde bu yıl içinde 25 Türk İşaret Dili tercümanının istihdam edilmesi planlanmaktadır.

İşitme kayıplı bireyler "0 312 284 38 38" telefon numarasına gönderdikleri kısa mesajlarla Bakanlığımıza ulaşabilmekte sorun ve taleplerine cevap alabilmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımız hizmetlerine, Alo 183 Hattına 0 549 381 0 183 nolu hat üzerinden; Alo 144 hattına 0 549 441 21 44 nolu hat üzerinden ve Alo 170 hattına direkt görüntülü olarak ulaşabilmektedir.

Diğer yandan Sağlık Bakanlığı işitme engelli vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine erişimi noktasında hızlı çözümler üretebilmek amacıyla Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi (ESİM)'i hizmete açmıştır. Söz konusu merkezde 10 Türk İşaret Dili tercümanı, 7 gün 24 saat çeviri hizmeti vermektedir.

112 Acil Çağrı Merkezinde 10 Türk İşaret Dili tercümanı istihdam edilmiştir ve işitme kayıplı bireyler 7/24 Türk İşaret Dili Tercümanlarından görüntülü destek alabilmektedir.

e-Devlet internet sayfası üzerinden Çağrı Merkezi'ndeki Türk İşaret Dili Tercümanlarına canlı bağlantı yapılarak e-Devlet Kapısı ile ilgili tüm soruları sorarak destek alınabilmektedir.

THY sitesi üzerinde geliştirilen görüntülü çağrı merkezi sistemi ile işitme kayıplı yolcuların bilet alım, bilet değişikliği, tarife hakkında bilgiler, uçuş hakkında hizmet alabilmeleri sağlanmaktadır.

Engelsiz e-PTT hizmeti ile işitme engelli kullanıcıların, birçok ürünün tanıtımını Türk İşaret Dili ile izlemesi sağlanmıştır.

Ankara Yenimahalle Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Belediyesi vb. belediyelerde Türk İşaret Dili tercümanları istihdam edilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığında istihdam edilen Türk İşaret Dili tercümanları ile işitme kayıplı bireylerin dini bilgiler ile dini hizmetlere engelsiz erişimi sağlanmaktadır.

TRT ve özel TV kanallarında (Kanal D, ATV, FOX, STAR, NTV, beingSport, Show) istihdam edilen Türk İşaret Dili tercümanları ile akşam haberleri engelsiz olarak sunulmaktadır.

Anadolu Ajansı 2 Türk İşaret Dili tercümanı istihdam ederek, haberlerini engelsiz olarak sunmaktadır.

2022 yılında işitme engelli bireylerin, sosyal hayata katılım, eğitim, sağlık, acil durumlar, kamu kurum ve kuruluşları ile ilişkiler kapsamında ihtiyaç duyduğu her an ve durumda, iletişim sorununu ortadan kaldırmak amacı ile AİLEM Engelsiz İletişim Merkezi hayata geçirilmiştir. Şuan test aşamasında olan proje kapsamında istihdam edilen 8 Türk İşaret Dili tercümanı ile beraber görüntülü görüşme yolu ile işitme engelli vatandaşlarımıza hizmet verilmeye başlanmıştır.

Ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ile üretilen mal ve hizmetlerin herkes için erişilebilirliği güvence altına alınmıştır. Bu kapsamda, ülkemizde 2005 yılında çıkarılan 5378 sayılı Kanunla birlikte engellilere eğitimde, sağlıkta, istihdamda fırsat

eşitliği sağlanması için çalışmalara başlanmıştır. İşitme engelli bireylerin erişim hakları kapsamında ilk olarak 2006 yılında “Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik” yayınlanmıştır. Söz konusu yönetmelik “İşaret Dili Tercümanlığı” mesleğinin tanınmasında önemli bir adım olmuştur.

Bakanlığımız tarafından erişilebilirliğin tüm Türkiye’de yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi için plan, program ve projeler yürütülmektedir. Bu kapsamda binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelli bireyler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olması amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

Tüm kamu kurum ve kuruluşlarına, hazırlanan video, kamu spotu vb. materyallerin alt yazı ve işaret dili ile erişime açmaları konusunda resmi yazı yazılmıştır. Bununla beraber hak temelli bir yaşam düzeninin toplumdaki birlik ve beraberliği arttıracak düşüncesi ve inancı ile yapılan bütün çalışmalarda her kamu kurum ve kuruluşu ile tüzel yapıların engelsiz erişim kapsamında işaret dili tercümanı istihdam etmeleri konusunda bilgilendirme ve yönlendirmeler yapılmaktadır.

Türk İşaret Dili Tercümanlarımız Bakanlığımıza ve diğer kamu kurum ve kuruluşlara gelen işitme engelli vatandaşların iletişim ihtiyaçlarına çeviri yaparak destek vermekte, ayrıca Bakanlığımız tarafından ve/veya kamu kurum, kuruluşları ve STK’lar tarafından düzenlenen toplantı, seminer vb. etkinliklerde de Türk İşaret Dili çevirisi desteği vererek toplumda farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmalar yapmaktadır.

2005 yılında çıkarılan 5378 sayılı Kanun, işitme engelliler ve Türk İşaret Dili açısından bir dönüm noktası olmuştur. Söz konusu Kanun ile birlikte Türk İşaret Dilinin varlığı resmi olarak kabul edilmiş ve sonrasında yürütülen çalışmalarla görünürlüğü artarak önemi daha da çok anlaşılmıştır. Kişi işitme kaybı olmasa bile iş, aile, sosyal toplum yaşantısında kendisini işitme engelli toplum içerisinde bulabilmekte ya da yaşamının bir yerinde hayatı bu insanlarla kesişebilmektedir. Bu kapsamda Türk İşaret Dilinin doğru öğrenilmesi ve öğretilmesi büyük önem taşımaktadır.

Dil öğretimine ilişkin programların amaçları, ilgili dilin gereksinimleri doğrultusunda farklı türde becerileri kapsayacak şekilde öğrencilerin dil gelişimleri düşünülerek uygun planda hazırlanmalıdır. Bu kapsamda dil eğitimi, alanda uzman kişiler desteğiyle eğitim kurumlarında yürütülmektedir. Yürütülen çalışmaların ve eğitim modüllerinin standardizasyonu ve Avrupa Komisyonu Diller için Ortak Başvuru Metni kazanımları çerçevesinde uluslararası ölçütlerde hazırlanması ve uygulanmasına yönelik üniversite ve ilgili kurumlarla görüşmeler ve iş birliği çalışmaları devam etmektedir.

Bu bağlamda gelen talepler çerçevesinde, kamu personeline yönelik Türk İşaret Dili ve tercümanlığı ile ilgili olarak farkındalık ve bilgilendirme eğitimleri verilmektedir.

İşitme engellilerin tüm yaşantıları boyunca, içinde yaşadıkları geniş duyan toplumla iletişimleri, bilgi ve hizmetlere erişimleri işaret dili tercümanları aracılığı ile sağlanmaktadır. İşitme engelli bireylerin kavrayamayacakları veya erişemeyecekleri durum ve konularda yanlarında yetkin bir tercüman bulundurmaları gerekmektedir. Bu kapsamda tercümanlar işitme engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmaktadır. Hâlihazırda herhangi bir lisans programı bulunmadığı için açılan kursların verilen eğitimlerin ve yapılan sınavların kapsayıcılığı ve yeterliliği önem arz etmektedir. Mevcut kursların Türk İşaret Dili Ders modüllerinin uluslararası

dil ğretim standartları ölçüsünde hazırlanması ve uygulanmasına yönelik görüşmeler yapılmaktadır. Bakanlık olarak üniversitelerin ilgili bölümlerinin geliştirilmesi hem de mevcut işaret dili tercümanlarının eğitimlerinin sağlanması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Ulusal Engelli Veri Sisteminde kayıtlı ve hayatta olan engelli sayılarına ilişkin bilgiler, “Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni” Bakanlığımız internet sayfasında; engellilere ilişkin veriler ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) internet sayfasında yayımlanmaktadır.

Soru nergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.